

İRAN'IN NÜKLEER TESİSİNDE PATLAMA (3/4)

Ata ATUN

Prof. Dr.

Blog No: 12
03.02.2013

İranda nükleer çalışmaları baltalamak ve önlemek için İsrailin çalışmaları hiç hız kesmediği gibi suikastlar, adam kaçırmalar ve sabotajlar tüm hızı ile devam etti. İranın nükleer silahlanma projesinde önemli bir rolü olan Profesör Dr. Mesud Ali Muhammed, 12 Ocak 2010 tarihinde sabah 07:50de işine gitmek üzere arabasının kapısını açınca patlayan bomba ile hayatını kaybetti. 29 Kasım 2010 tarihinde İranın nükleer projesinin bilimsel lideri Dr. Macit Şahriyari, sabah 07:45de arabası ile işine giderken, yolda arabasının yanına yaklaşan motosikletli iki kişiden birinin arabasının arka camına bir patlayıcıyı yapıştırması sonrasında gerçekleşen patlama sonucunda parçalanarak öldü. Aynı gün Tahranın güney kesimlerindeki Atashi sokağında, nükleer bilimci Dr. Feridun Abbasi Davani de aynı yöntemle saldırıya uğradı.

2010 yılının en önemli olayı, yaz ayları içinde İranın nükleer projesini kontrol eden binlerce bilgisayara sinsi ve bulunması çok zor olan Stuxnet virüsünün bulaşması ve büyük bir karışıklık yaratması oldu. Bu virüs, santrifüjlerin dönme hızları ile zamanlarını kimsenin haberi olmadan değiştirip, U-238den ayrışan U-235in tekrar U-238 ile karışıp işe yaramaz hale gelmesini sağlıyordu. Yapılan araştırmalar ve virüs programının kodlarının çözülmesi, bu virüsün uzmanlardan kurulu bir ekip tarafından yazıldığını ve Natanzdaki bilgisayarda sadece istenilen yerin ayarlarını bozacak denli karmaşık ve dahiyane bir şekilde yazıldığını ortaya çıkardı. Virüs, bilgisayarın diğer sistemlerinin aksamasız olarak çalışmasını sağlarken sadece santrifüjlerin dönüşlerini etkileyen kısmını etkilemekteydi. 2011 yılının başına gelindiğinde Stuxnet virüsünün verdiği zarar sonucunda, mevcut santrifüjlerin neredeyse yarısının tamamen devre dışı kaldığı tespit edildi ve U-238den U-235 elde etme işine sil baştan başlanıldı. Bu çok büyük bir gecikme demekti ve projenin bitiş tarihini epeyi uzağa attı.

Nükleer savaş başlıklarının faaliyete geçirilmesi için gerekli olan elektronik ateşleyicilerin geliştirilmesi üzerinde çalışan 35 yaşındaki fizik profesörü Daryuş Recai Necad, 23 Temmuz 2011 tarihinde, Tahranın güney kesimlerinde Beni Haşim sokağındaki evine girerken motosikletli iki kişi tarafından silahla kapısının önünde vurularak öldürüldü. Tüm bu suikastlar, sabotajlar ve adam kaçırmalar, İranın 2007de bitmesini hedeflediği nükleer silahlanma projesini şimdilik 2015 yılına ertelemesine neden oldu. İranın nükleer enerji üretmek için kurduğu tesislerden bir tanesi olan Fordowda 21 Ocak pazartesi günü yerel saatle 11:30da yaşanan patlama ise bu tarihi biraz daha ileriye attı. Bu patlama tesisin büyük bir kısmını harabeye çevirirken 240 çalışanın da toprak altında kalmasına, tesisteki tüm makine ve aksamın da onarılamayacak denli zarar görüp devre dışı kalmasına neden oldu. Olmasına oldu ama İranın elinde şu anda bu tesislerden elde ettiği, yüzde 3 buçuk düzeyinde yani nükleer santralde veya da nükleer bomba yapımında kullanılabilecek düşük yoğunlukta Uranyum bulunmakta. Belli bir praşanıncaosesten sonra bu düşük yoğunluktaki Uranyumdan 6 adet nükleer bomba yapılabilir. Bir nükleer bombanın yapımı için yüzde 20 düzeyinde zenginleştirilmiş Uranyumun yüzde 90 düzeyine çıkartılabilmesi için 225 kilo daha zenginleştirilmiş Uranyuma gereksinim duyulmakta.

Bu nedenle İranın önünde daha aşılması gereken ithalat zorlukları ve zaman bulunmakta. Patlamanın yaşandığı tesis yer yüzeyinden yaklaşık 92 metre derinde ve bir dağın altında. İki tane asansörü var. Bunlardan bir tanesi 75 m. derinliğe santrifüjlerin bulunduğu kata iniyor. Diğeri de ağır makine parçalarını indirmek/çıkarmak için ve de Uranyum Hexafluoridei transfer etmek için en alt seviyeye iniyor. En alt kata inen bir tek acil durum merdiveni var. İkincisinin yapımı daha tamamlanmış değil. Tesisin güneybatısında yer alan bu bir tek acil durum merdivenine patlama nedeni ile ulaşmak mümkün olmuyor. Bu nedenle de Uranyum Hexafluorideın bulunduğu en alt kata inmek şimdilik olanaksız. Patlamanın, bir kat altında yüksek kalite zenginleştirilmiş Uranyumun bulunduğu 3. bölümde yer aldığı ve bölgeye ulaşmanın mümkün olmadığı iddia ediliyor. Sanki de yılların çabası boşa gitmiş gibi…

Ata ATUN

e-mail: ata@kk.tc

http://www.twitter.com/ataatun http://www.ataatun.com

About the author:

-

To cite this article: Ata ATUN. 2026. "İRAN □□ NÜKLEER TESİSİNDE PATLAMA (3/4) ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2013 / 12. February 03. Accessed November 22, 2026. https://avimbulten.org/public/Blog/IRAN-IN-NUKLEER-TESISINDE-PATLAMA-3-4

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır